

เทศน์เช้า วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันแรงงาน เห็นไหม กรรมกรสร้างชาติ วันแรงงาน แรงงานของร่างกายคือกรรมกร อาบเหงื่อต่างน้ำแบกหามขึ้นมา สิ่งต่างๆ มนุษย์สร้างขึ้นมานั้นแหละ ถ้าเป็นชวานาละ ถ้าชวานา เห็นไหม เราทำงานของเราด้วยหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดินของเรา ก็ทำเพื่อเกษตรกรรม เพื่ออาหาร ปังจี้ยเครื่องอาศัยทั้งนั้นแหละ

ปังจี้ยเครื่องอาศัย เห็นไหม คุณติ สมัยโบราณเขาอพยพย้ายถิ่นเพื่อหาที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อทำมาหากิน ทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพไง เลี้ยงชีพในปัจจุบันนี้มันมีการตลาด มีธุรกิจขึ้นมา มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนขึ้นมา ชวานาก็ส่วนชวานา เราไม่เห็นความลำบากของชวานา เราเห็นแต่ข้าวในถุงที่เราจะซื้อหามา เราถือว่าเรามีความสามารถจะซื้อหาสิ่งนั้นได้

สิ่งที่เป็นปังจี้ยเครื่องอาศัยเกิดมาจากน้ำมือของกรรมกร เห็นไหม นายทุนกับกรรมกร ถ้ามีการเอารัดเอาเปรียบกัน ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนชั่ว มีคนดีและคนที่เห็นแก่ตัว คนเห็นแก่ตัวก็เอารัดเอาเปรียบไปทั้งนั้นแหละ การเอารัดเอาเปรียบอย่างนั้นเป็นการเอารัดเอาเปรียบทางโลก ชวานาก็เหมือนกัน ชวานา เจ้าที่ดิน ถ้าเจ้าดินมีปัญหา ก็มีปัญหาหมดตลอด นี่วันแรงงาน ถ้าวันแรงงาน วันแรงงานทางโลก คนเราเกิดมาต้องมีหน้าที่การงาน ถ้ามีหน้าที่การงาน เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องธรรมะๆ ธรรมะมันเรื่องเวรเรื่องกรรม

ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกันมา เห็นไหม คุณติ เราเป็นกรรมกร เราไปเจอเจ้านายที่ดี เจอเจ้านายที่มีคุณธรรม มันก็เป็นเวรกรรมของเราไง แต่เวรกรรมของเรา เราเจอสิ่งที่ดี สังคมที่ดี สังคมที่ดีเราก็มีความมั่นคงในชีวิต สังคมมีความร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้าเราเจอสังคมแบบใดก็แล้วแต่ เราทำคุณงามความดีของเรา ถ้าทำคุณงามความดีของเราละ มันมีเวรมีกรรมต่อกัน ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกันเราเกิดมา เห็นไหม เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงศีลธรรม คุณงามความดีไง ถ้าคุณงามความดีเราทำ แล้วเรากับเขาทำไม่ในเมื่อเขาเอารัดเอาเปรียบเรา เขาเห็นแก่ตัว เราทำไปทำไม

เราก็ทำเพื่อความคิดของเราไง เราทำเพื่อความคิดของเรา นั่นมันเป็นเวรกรรมของเขา เขาทำสิ่งใดขึ้นมาก็เป็นเวรกรรมของเขา เราทำคุณงามความดีของเราก็เป็นของเรา ถ้าเป็นคุณงามความดีของเราเพื่ออะไรล่ะ? เพื่อไม่ให้มันทุกข์ยากไปมากกว่านี้ไง ถ้าทุกข์ยากไปมากกว่านี้ ในปัจจุบันนี้ที่มันเป็นผลของวิญญูะ มันเสวยกรรมอยู่เนี่ย มันเพราะเหตุใดล่ะ? เพราะมันมีการกระทำสิ่งนั้นมา ถ้าทำสิ่งนั้นมา ถ้าเราทำคุณงามความดีมา มันก็เจอสิ่งที่ดีขึ้นมา เห็นไหม นี่เหมือนกัน เวลาเราเป็นชาวไร่ชาวนา ถ้าเกิดเราเจอเจ้าที่ดินที่ดี เขาก็เกิดประโยชน์ขึ้นมา

ฉะนั้น โลกไง โลกเป็นวิทยาศาสตร์ ในเมื่อปฏิวัติโดยกรรมกร ปฏิวัติโดยชาวนา ปฏิวัติก็คือปฏิวัติ ปฏิวัติขึ้นมาแล้วเป็นอย่างไรรึล่ะ พอปฏิวัติขึ้นมาแล้ว เวลากรรมกรเราทำด้วยอาบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมาเขาว่านี่วันแรงงาน แต่เวลาผู้บริหารเขาเรียก “แรงงานสมอง” แรงงานสมองเขาก็เอาเปรียบ เวลาเขาจะเอาเปรียบเขาก็เอาเปรียบอย่างนั้นล่ะ เขาเอาเปรียบของเขาโดยหาทฤษฎีมารองรับ เราก็เชื่อเขาไปๆ

แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหาที่ไหนล่ะ

คนเราจะมีคุณงามความดีมันอยู่ที่หน้าที่การงาน การงานของเรามันบอกจิตบอกนิสัยของคน ถ้าบอกนิสัยของคน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก อตตตา หิ อตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เห็นไหม คิดเท่าไรก็ไม่รู้ต้องหยุดคิด คิดเท่าไรก็ไม่รู้ความคิดมันหาแต่ความทุกข์ยากมาให้ ความคิดมันต้องหยุดคิด แล้วความหยุดคิดมันใช้อะไรหยุดคิด? มันต้องใช้ความคิดไง ถ้าเราไม่ใช้ความคิด เราหยุดคิดได้อย่างไร พุทโธ เราต้องวิควิจารณ์ขึ้นมา เวลาปัญญาอบรมสมาธิ เราก็ต้องใช้ปัญญาของเราขึ้นมา นี่ไง ถ้าเราจะใช้ปัญญาของเราเห็นไหม เราต้องหยุดคิด คำว่า “หยุดคิด” เราก็ต้องใช้ความคิด ความคิดก็แรงงานสมองไง

เขาบอกว่า แรงงานทำงานโดยอาบเหงื่อต่างน้ำ นั่นแรงงานทางโลก ถ้าแรงงานสมองต้องได้ผลประโยชน์ตอบแทนมากกว่า แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ ความรู้สึกนึกคิดของเราเราน้อยเนื้อต่ำใจ เราทุกข์เรายาก

เราทุกข์เรายากมันก็แรงงานเข้ามาสมัครใหม่ แรงงานทำงานใหม่เขาต้องหาประสบการณ์ของเขา เขาผ่านงานของเขา เดี่ยวเขาก็จะเป็นผู้บริหารของเขา เราเข้าไปแล้วเราจะเป็นผู้บริหารเลยมันก็เป็นไปไม่ได้ใช่ไหม มันก็ต้องมีประสบการณ์ของเรา ต้องทำงานเป็นทำงานเป็นแล้วเราบริหารจัดการเป็น อยู่ที่เขาวนปัญญาของเรา เราจะบริหารจัดการอย่างไร ถ้า

บริหารจัดการอย่างใดมันก็พัฒนาของมันขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เห็นไหม เพราะอะไร เพราะเรามีสติมีปัญญา เราไม่โลภจนเกินกว่าเหตุ เรามีสติมีปัญญาของเรา นี้พูดถึงแรงงานทางโลก

ถ้าแรงงานทางธรรม พระเราบวชมาอาบเหงื่อต่างน้ำนะ คุณติ เขาบอกว่าพระบวชมาแล้วมีแต่ความสุข พระบวชมาแล้วมีปัจจัยเครื่องอาศัยสมบูรณ์ ทุกอย่างสมบูรณ์ มันสมบูรณ์ขึ้นไปแล้ว แล้วจิตใจละ ใจจิตที่มันทุกข์มันยาก เราบวชมาทำไม เราบวชมา เห็นไหม คุณติ บวชมาเพื่อเป็นบัณฑิต เวลาสึกไปแล้วเป็นทิด เป็นบัณฑิต บัณฑิตเพราะอะไร บัณฑิตเพราะมันศึกษาสังฆกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สังฆกรรมคืออะไร ทำไมฆราวาสศึกษาไม่ได้หรือ ต้องมาเป็นพระถึงศึกษาได้หรือ

ฆราวาสเขาศึกษาของเขาได้ ศึกษาได้แล้วเขาซาบซึ่งใหม่ละ แต่เวลาเป็นพระมันเป็นเนื้อเดียวกัน นี่เลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง เข้าขึ้นมาออกบิณฑบาตเป็นวัตร ทางโลกบอกว่า “ทำไมต้องบิณฑบาต บิณฑบาตเป็นของเล็กน้อย เดียวพ่อแม่เอามาส่งก็ได้ พ่อแม่หาให้ ปัจจัยเครื่องอาศัยหาได้” นี่เวลายันผูกพัน มันผูกพันอย่างนั้นแหละ แต่มันไม่เป็นสัจจะ มันไม่เป็นความจริง มันไม่ได้ห้ามด้วยปถิแข็ง มันไม่ได้ห้ามด้วยน้ำมือของเรา

แรงงานเวลาไปทำงาน พ่อแม่ก็เป็นห่วงเป็นใย ลูกเราทำงานจะประสบความสำเร็จไหม มันวิตกกังวล แต่มันจะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จมันก็อยู่ที่ลูกปฏิบัติงาน หน้าที่นั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ

บวชเป็นพระก็เหมือนกัน พอบวชเป็นพระขึ้นมาแล้วเลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง บิณฑบาตออกไป เมล็ดข้าวว่าจะได้มาหุงหาใส่ขันของเขา เขาตัดจากปากหม้อของเขาใส่ในขันของเขา ในขันของเขา เขามีศรัทธาความเชื่อเขาถึงดักในขันของเขามาใส่บาตรของเรา บาตรของเรา เราบิณฑบาตออกไป กว่าข้าวจะตกบาตรมา พอตกบาตรมา เราบิณฑบาตกลับมาแล้ว เราจัดบาตรแล้วเราต้อง ปฏิสังขฯ โยฯ พิจารณาก่อนนั้น ข้าวนี้มันได้มาอย่างไร เห็นไหม เราบิณฑบาตไป เราเห็นความทุกข์ความยากของเขา ชาวนาของเขา เขาหน้าสู้ฟ้าหลังสู้ดินของเขา เขาทำกิจกรรมของเขา กว่าเขาจะได้ข้าวของเขาแต่ละเม็ด มีความทุกข์ความยากขนาดไหน แล้วพระเรา พระไปบิณฑบาตมา เลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง นี่สังฆกรรม เราไปรู้ไปเห็นขึ้นมา ถ้ามีปัญญา มันเก็บสิ่งนั้นขึ้นมา

แล้วเวลา ปฏิสังขยา โยๆ ฉันทแล้ว ฉันทแล้วทำอะไร ภิขุฉันทแล้ว เช็ดล้างบาตรเสร็จแล้ว เก็บเข้าที่ แล้วตู้โคนไม้ ตู้เรือนว่าง นี่ไง งานของพระแล้ว ถ้างานของพระ งานของพระทำอะไรล่ะ? เอาใจของเราไว้สิ เข้าขึ้นมาเราเห็นไหม คุณติ เขาทุกข์เขายากมา เขาอาบเหงื่อต่างน้ำ มาเพื่อหาบุญกุศลของเขา เขาทำมาด้วยบุญกุศลของเขา เขาได้อามิส เขาทำทานของเขา เขาประสบความสำเร็จของเขา ได้ทำทานของเขาแล้ว เราบิณฑบาตมาเลี้ยงชีพ แล้วเราจะมึงงานสิ่งใด

คุณติ วันแรงงานๆ โลกเขาก็มีงานของเขา แล้วแรงงานของพระล่ะ พระทำอะไรล่ะ เห็นไหม พระศึกษาก็ปริยัติขึ้นมา ได้นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ได้มาแล้วก็ยังคงๆ ว่า นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอกเขาสอนให้ทำอะไร ทำแล้วจะทำได้หรือเปล่า

แต่เวลาพระเราปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนั้นรู้แล้วมันก็เป็นกรอบกติกาใช้ใหม่ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาก็เอาหัวใจนี้ไง

“คิดเท่าไรก็ไม่รู้ต้องหยุดคิด แต่การจะหยุดคิดก็ต้องใช้ความคิด”

แต่บอกไม่ต้องคิด ห้ามคิดกันไปเลย เห็นไหม

แรงงานใจ ถ้าแรงงานจิตมันสงบเข้ามาแล้ว ถ้าจิตเราสงบเข้ามา กว่าจะรู้ได้นะ คุณเด็กก็เด็กปล่อยให้วิ่งเล่น มันอยู่สุขสบายของมัน เด็กให้นั่งเรียนๆ เด็กให้นั่งทำงาน เด็กทำไม่ได้ แต่เราก็ฝึกหัดเด็กด้วยอุบายวิธีการของเราะ ให้ทำอย่างนี้พ่อแม่จะรัก พ่อแม่ชอบให้ลูกทำอย่างนี้ ถ้าทำอย่างนี้แล้ว นี่ให้อุบายของเขาทำ ทำของเขาแล้วเขาก็ได้ประโยชน์ของเขา เพราะว่าเขาทำแล้วมันก็มีผลงานของเขาขึ้นมา เด็กมันก็ดีใจขึ้นมาใช้ใหม่ ทำอะไรก็ให้รางวัลเด็ก ให้เด็กนั้นพอใจ

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันทุกข์มันยาก คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ที่มันทุกข์ยากอยู่ขนาดนี้ แล้วเราจะทำอะไร เราจะทำอย่างไร

เราก็มีพุทธานุสติ เกาะที่นี้ไว้ ถ้าเกาะที่นี้ไว้ เด็กมันก็ไม่อยากทำ ใจก็ไม่อยากทำหрок ใจบอกว่าวันนี้วันแรงงาน อาชีพของเรา เราทำหน้าที่การงานของเรามันก็ทุกข์ งานของเรามันก็ทุกข์ยากขนาดนี้ แล้วเราจะทำสิ้นสุดเอาเมื่อไหร่ แล้วบั้นปลายของชีวิตเราจะมีความทุกข์ยากอย่างไร แล้วบั้นปลายของชีวิตเราอยากประกันชีวิตนี้ไหม ถ้าหลักประกันชีวิต เห็นไหม ทำงาน

มันก็วิตกวิจารณ์ คิดมันไปว่าอนาคตมันจะเป็นแบบใด เวลาจะนั่งสมาธิภาวนามันก็ไม่ยอมทำ มันก็บอก “ทำไปทำไม ทำอย่างไร”

นี่งานของพระ ถ้างานของพระนะ แรงงานทางใจ ถ้าใจมันทำงานของมันนะ มันพุทธโฆ ของมัน มันทำหน้าที่ของพระ ไม่ใช่ทำหน้าที่ของผู้บริหาร ทำหน้าที่แบบโลก โลกเขานะ แรงงานสมองเขาก็บริหารจัดการของเขาเพื่อประโยชน์ของเขา เขาทำแล้วเขาบริหารจัดการของเขาได้ เขาประสบความสำเร็จของเขา แล้วประสบความสำเร็จแล้วเป็นอะไร นั่นก็แรงงานทางโลกไง นี่แรงงานทางโลกไง

ถ้าเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชมาเพื่อจะเป็นบัณฑิต เราจะศึกษาของเราเนี่ย ศึกษานักธรรมโท นักธรรมเอก ศึกษาแล้วก็ได้ใบประกาศมาว่าจบนักธรรมเอกแล้ว เรียนบาลีก็แปลบาลีได้ ตีความได้ในบาลี แล้วจิตใจมันได้อะไรขึ้นมา มันยังไม่ได้ทำไง

แต่ถ้าเราทำของเราขึ้นมา เห็นไหม คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด ถ้าหยุดคิดก็ต้องใช้พุทธโฆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้มันหยุดคิด ถ้ามันหยุดคิดขึ้นมาแล้ว หยุดคิดก็มีความสุขแล้ว

เวลาฤกษ์ชี้โพรเขาทำสมาธิของเขา เขาทำสมาบัติของเขา นั่นจิตมันส่งออก แต่เรามีสติปัญญา อานาปานสติ พุทธานุสติ มีสติกำหนดไป เวลามันละเอียดเข้ามา มันปล่อยางเข้ามา ใครเป็นคนปล่อยาง ถ้ามีสติปัญญามันจะเห็นคนปล่อยางเข้ามา ถ้ามันปล่อยางเข้ามา ใครเป็นคนปล่อยาง คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด แล้วถ้าหยุดคิด หยุดคิดมีความสุขไหม ถ้าหยุดคิดแล้วทำอย่างไรต่อ

ถ้าพอมันหยุดคิดแล้ว ถ้าจิตมันเห็นอาการของจิต นี่ไง แรงงานใจๆ มันจะเห็น งานของพระมันจะเกิดแล้วละ ถ้างานของพระมันจะเกิด เห็นไหม เราออกเข้าบิณฑบาตมา เห็นชาวไร่ ชาวนาเขาหน้าสู้ฟ้าหลังสู้ดินขึ้นมา กว่าจะได้ข้าวแต่ละเม็ด กว่าจะสีออกมา จะหุงหามาใส่บาตรของเรา กว่าจะได้ข้าวขึ้นมามันก็กรรมวิธีของมันขึ้นมา จิตของเราว่าจะสงบได้ เราต้องมีสติปัญญาของเรา เรายังรักษาจิตของเราสงบแล้วมันก็ได้ข้าวมา มันยังไม่ได้หุงได้หามันก็กินไม่ได้ หรอก เก็บไว้มันก็เป็นมอดหมด ถ้าเก็บข้าวไว้มันก็จะเสีจะหายไป

สัมมาสมาธิก็ได้ความสุขมา คนที่ทุกข์ยากเขาไม่มีอาหารกิน เขาก็อยากมีความมั่นคงในชีวิตของเขา ถ้าชาวไร่ชาวนา ในยุ้งในฉางเขามีแต่ข้าวเต็มยุ้งเต็มฉาง เขาก็มีความสุขของเขา

ถ้าคนที่ไม่มีปัญหา ยิ่งฉางนั้นไม่มาหุงมาหามันก็ไม่ได้กินของเขา เขามีความอ่อนใจของเขาว่าเขา มีอาหารของเขา แต่เขายังไม่ได้หุงหากินของเขา จิตของเราถ้ามันสงบเข้ามา เห็นไหม ถ้าเรา ฝึกหัดใช้ปัญญาไม่ได้ เราวิปัสสนาไม่ได้ มันก็เสื่อมของมันไป

นี่มีข้าวอยู่เต็มยุงเต็มฉาง แต่ไม่รู้จักสี ไม่รู้จักหุงหาเอามาเป็นอาหาร จิตสงบแล้วมี ความสุข ความสุขเพราะอะไร ความสุขเพราะมีข้าวอยู่เต็มยุงไง เราเป็นเศรษฐี เรามีข้าว แต่ขี้ เหนียวไม่เคยใช้เลย ปล่อยให้หมอดมกินหมดเลย ไม่มีประโยชน์อะไรกับใครขึ้นมาเลย แต่ข้าว นั้นเราเอาไปปลูกมันก็เป็นพันธุ์ข้าวขึ้นมา ถ้าข้าวนั้นเอาไปสีมันก็เป็นอาหารของเราขึ้นมา ถ้า ข้าวนั้นสีแล้วเราหุงหาอาหารใส่บาตรพระไป เราก็ได้บุญกุศลของเรา ถ้าเราจะทำธุรกิจค้าขายไป เราก็ได้ประโยชน์ของเราขึ้นมา

จิตของเรา เราจะบริหารจัดการของเราขึ้นมา หยุดคิด คิดเท่าไรไม่รู้ ต้องหยุดคิด แต่การ หยุดคิดก็ต้องใช้ความคิด แล้วความคิดที่ต่อเนื่องไปมันจะเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นไหม

พระก็มีงาน โลกเขามีงานกันทั้งงานของโลก ถ้างานของพระ เห็นไหม เวลาเราทุกข์เรา ยากนะ เราทุกข์ยากมาก เวลาเราอยากจะสบาย ครูบาอาจารย์ท่านนั่งเฉยๆ หายใจเข้าให้หนักพุท หายใจออกให้หนักโธ เวลาอาบเหงื่อต่างน้ำมันก็ว่าทุกข์ ให้มานั่งเฉยๆ นะ ไม่ต้องทำอะไรเลยมัน ก็ว่ามันทำไม่ได้ เอาใจไว้ในอำนาจของเราทุกข์ยากที่สุด ถ้ามันยากขึ้นมานะ ถ้าใครปฏิบัติแล้ว เห็นการกระทำแบบนี้จะไม่บอกว่า โอ๊ย! พระนี้สุขสบาย พระนี้สุขสบาย

ถ้าสุขสบายแล้วปฏิบัติ เห็นไหม พวกเราศึกษาธรรม เราเป็นชาวพุทธใช้ไหม ว่าสุขสิ่งใด เท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วสุขอื่นใดเท่ากับวิมุตติสุขไม่มี นิพพานมันเป็นสิ่งที่ปรารถนาของเรา ถ้า มันทำได้ทำไม่ได้ทำอะไร เราอาบเหงื่อต่างน้ำ เราหาข้าวของเงินทองมา มันเป็นปัจจัยแลกเปลี่ยน เพื่อคุณภาพชีวิต เพื่อสิ่งที่ยั่งยืนของชีวิต แล้วชีวิตนี้มีอะไรล่ะ? ชีวิตนี้มีมีการพลัดพราก เป็นที่สุด นี่เรารู้โดยวิทยาศาสตร์เลยว่าเราเกิดมาต้องตายแน่นอน ใครเกิดมาไม่ตายบ้าง ทุกคน ต้องตายทั้งนั้นแหละ ตายแล้วไปไหน เกิด เราเกิดมาจากไหน ตายแล้วไปไหน

“หลวงพ่อก่อนอย่าเขียนเสียให้วุ่นวาย ตายแล้วก็จบ ไม่มีหรอก ไม่ต้องมาขู่ว่า”

ถ้าไม่ขู่ แล้วจิต ความรู้สึกเรานี้ ถ้าความรู้สึกเรากลบมันได้มันก็จบ ถ้าเราลบความทุกข์ได้มันก็คือตายแล้วมันไม่มีใจ ถ้าเราลบความทุกข์เราไม่ได้ เราลบความวิตกกังวลเราไม่ได้ มันเป็นอย่างไรละ เอาอะไรมาลบละ

แต่ถ้ามันมีสติมีปัญหา จิตมันสงบเข้ามา เห็นใหม่ เพราะจิตมันสงบแล้ว เรามีข้าวสารแล้ว เรามีข้าวปลาอาหารแล้ว เราจะหุงหาของเราแล้ว เราจะเข้าครัวของเราแล้ว ถ้ามันเข้าครัวขึ้นมา มันประกอบเป็นอาหารขึ้นมา เราจะมีอาหารของเราขึ้นมา จิตมันได้สัมผัสขึ้นมา จิตมันสงบแล้ว คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ให้อุบัติคิด พออุบัติคิดแล้วมันเห็นอาการของมัน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันวิปัสสนาของมันขึ้นไป มันแยกแยะของมันไปๆ นี่ไง บังคับตั้ง สันทิฏฐิโก ใจ

จิตถ้ามันลบไม่ได้ ทุกข์มันลบไม่ได้ วิตกกังวลลบไม่ได้ ความสงสัยมันลบไม่ได้ แล้วเราจะมีอะไรเป็นหลักประกันในใจของเรา ถ้าเราไม่มีหลักอะไรประกันในใจของเรา เราว่าเรารู้จริงไหม เรารู้ว่าเรามีปัญญาจริงไหม ถ้าเราไม่รู้ว่าเรามีปัญญาจริงเราก็ตายไปด้วยความสงสัยใจ ตายไปด้วยความทุกข์ยากใจ

นี่ไง สอุปาทิเสสนิพพาน คนที่สิ้นกิเลสแล้ว สะคือเศษส่วน สะคือขั้น ๕ สะคือความรู้สึกนึกคิด ความคิดมันไม่ใช่จิตใจ เพราะความคิดมันเกิดจากจิต ถ้าความคิดไม่ใช่จิต ถ้ามันไม่มีความวิตกกังวลกับความคิดแล้ว มันจะเบกห้ามความคิดไปไหม ถ้ามันยังลังเลสงสัย มันยังมีความกังวลอยู่นี้มันคืออะไร มันคืออะไรละ

มันเป็นนามธรรม มันเกิดมาจากไหน แล้วถ้ามันวิปัสสนาไป มันแยกแยะไปแล้ว ความสงสัยมันตัดขาดหมดแล้ว มันไม่มีอะไรสงสัยเลย ไม่ต้องเอาอะไรมาหลอก เอาเวทนาหน้าไหนมาหลอก จะเอานรกชั้นไหน เอาสวรรค์ชั้นไหน เอาพรหมชั้นไหนมาหลอก เพราะอะไร เพราะมันสุคติ สุคติเพราะอะไร สุคติเพราะมันตำรอก มันกาย มันกายอะไร มันกายอวิชา คายความลังเลสงสัย คายพญามาร มันกายของมันออกไป นี่ไง ถ้ามันกายที่นี้ ถ้ามันรู้ว่าผู้นี้เป็นผู้ไปนรก ผู้นี้เป็นผู้ไปสวรรค์ ผู้นี้เป็นผลของวิญญูะ มันเวียนไปในวิญญูะ แล้วใครจะหลอกใคร

มันจะหลอกแต่คนที่ไม่รู้นี่แหละ เพราะเราไม่รู้ เขาคิดว่าหลอก แต่คนที่เขาไม่รู้จริงเห็นจริง เขาจะตำรอก เขาจะกายได้อย่างไร เขากายที่ต้นเหตุใจ เหตุปัจจัยที่มันไปตกตรงนั้นนะ แม้แต่เหตุปัจจัยที่จะไปตกตรงนั้นยังรู้ แล้วที่ไปตกทำไมจะไม่รู้ อย่างเรานั่งกันอยู่นี้ เราเป็น

เจ้าของบ้าน เราเป็นคนซื้อบ้าน แล้วบ้านเป็นของเรา เราต้องกลับบ้านใช่ไหม บ้านนั้นนะ นรกสวรรค์อยู่ที่นั่นละ อยู่ที่นั่น เพราะเราต้องไปที่บ้านของเรา เพราะบ้านเป็นของเรา แล้วเราไปทำไมละ เราไปทำไม เราต้องไปเพราะบ้านของเรา ถ้าเราลบหมด ลิชสิทธิ์ สิทธิต่างๆ เราลบหมด ไม่มีเลย เราจะไปไหนละ ก็นั่งอยู่ศาลานี้ ไม่ต้องไปไหนแล้ว แล้วไม่ไปไหนแล้วจะอยู่กับกันอย่างไร นี่ไง กวาสวะ ภพไป ถ้าทำลายภพ ทำลายชาติ ทำลายกวาสวะ ทำลายผู้ที่ถือครองเขา ทำลายที่นี้จบแล้วมันจะอยู่ที่ไหนละ มันจะอยู่ที่ไหน

แรงงานใจ แรงงานทางธรรม พระต้องอาบเหงื่อต่างน้ำแบบนี้ เคนจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อเหตุผลอย่างนี้ ก็ต้องมีหน้าที่การงานเหมือนกัน หน้าที่การงานของโลกเราก็อาบเหงื่อต่างน้ำแบกหามมาเพื่อดำรงชีวิต หน้าที่ทางธรรมต้องชำระล้างสิ่งที่มีนเป็นความสงสัย สิ่งที่เป็นตะกอนในใจ แล้วตะกอนในใจทำอย่างไร ทำอย่างไร

มันมีครูมีอาจารย์ชี้ให้เราทำ ถ้าเราทำ เราทำได้ไง เราทำแล้วเราไปถามอาจารย์ ถ้าอาจารย์ตอบไม่ได้อาจารย์ก็ต้องโง่สิ อาจารย์ต้องไม่รู้สิ แต่ถ้าเราทำแล้วเราผิด อาจารย์ก็ต้องบอกว่าผิด ถูก อาจารย์ก็บอกว่าถูก ถ้าถูกกับผิด เห็นไหม วิชชา-อวิชชา มันจะก้าวเดินไป ระหว่างอวิชชาคือความผิด วิชชาคือความถูกต้อง แล้วทำไปๆ มันไปทำลายภพทำลายชาติอันนั้นในแรงงานของพระ พระต้องอาบเหงื่อต่างน้ำทำที่นี้

ฉะนั้น หน้าที่การงานของเรา เราทำหน้าที่การงานของเราในทางโลก พระก็มีหน้าที่การงานของพระ พระจะไม่แย่งงานของโลกทำ โลกเขาก็บริหารจัดการของเขาไป นกยังมีรังมีรัง พระก็ต้องมีที่อาศัย แต่ที่อาศัยแบบนี้ก็อยู่ในข้อวัตรปฏิบัติของเรา แต่ทำจริงๆ ก็ทำหัวใจของเรา นี่แหละ ทำที่นี้เพื่อให้ศาสนามีมรรคมีผล ศาสนาไม่ว่างเปล่า

ศาสนาคิดแต่เป็นวัตถุ เห็นไหม มีแต่โบสถ์วิหาร นั่นเป็นตัวศาสนา นั่นศาสนวัตถุ ศาสนธรรมคำสั่งสอนนั่นเป็นพระไตรปิฎก แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมา คิดเท่าไรก็ไม่มี ต้องหยุดคิด หยุดคิดก็ต้องใช้ความคิด ความคิดวิปัสสนาไปถึงที่สุดแล้วมันมีคุณธรรมในใจขึ้นมา ศาสนานี้ไม่ว่างเปล่า ศาสนานี้มีเหตุมีผล มีมรรค มีความจริงในใจ

ความจริงในใจนี้จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง จากใจของหลวงปู่มั่น จากใจของครูบาอาจารย์ของเราส่งทอดมาเป็นต่อๆ เป็นขั้นๆ ขึ้นมา ด้วยความวิปัสสนาญาณ ด้วยการวิเคราะห์ วิจัยความเป็นจริงขึ้นมาในใจนั้น ฉะนั้น ศาสนานี้ไม่สูญเปล่า

ถ้าแรงงานของเรา แรงงานทางโลก แรงงานของพระแรงงานทางใจ แล้วเราทำขึ้นมาให้เป็นสมบัติของเรา ให้เป็นประโยชน์กับเรา ให้สมกับความเกิดมาเป็นมนุษย์ สัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐมีสติปัญญา แยกแยะเอาสิ่งใดดี-สิ่งใดชั่ว ปฏิบัติเอาสิ่งใดถูก-สิ่งใดผิด สัตว์ประเสริฐต้องทำความประเสริฐของใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด” เอวัง